

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
BIVATAL ÉS NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELELET

ZEITUNG-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

Ciuj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 235. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Kiszlev 29 * 1923 december 7 Péntek

Az őszinte ember válasszon

Nem tartjuk ugyan Csernoch magyar herceg-primás személyét a legalkalmasabbnak arra, hogy elítélésen bírja legyen a zsidókérdésnek, ezáltal azonban olyan igazságot mondott el a zsidóságról, amelyet mi is készséggel aláírunk. Természetesen csak némi módosítással. Hevesi Simon budapesti főrabbi harmincéves jubileuma alkalmából az „Egyenlőség“ ünnepi számot adott ki, amelyben többek között megszólaltatta a hercegprimást is. Csernoch cikkében az fejté ki, hogy az agyvezett antiszemitizmus nem a hitűkhöz ragaszkodó zsidóknak szól, hanem inkább azokkal foglalkozik, akik elhagyván hitüket, csak névlegesen zsidók és mint a hitetlenségnek apostolai a nyavalyát mások között is iparkodnak terjeszteni. A hercegprimás tehát végeredményben az asszimiláció ellen kelt ki. Ebben tökéletesen igazat kell adnunk Csernochnak és mi is azt valljuk, hogy az antiszemitizmus mai virágzásának előidézésében nagyobb részt van a hitüket és népüket megtagadó zsidóknak, mint azoknak, akik az ősi tradícióhoz hűek maradtak. De nem értünk egyet a nemes főpappal abban, hogy az antiszemitizmus csakis ezen asszimilációk ellen irányul. Nem. Az antiszemitizmus nem tesz különbséget zsidó és zsidó között és kirotbanásainál sajnos éppen azokat sújtja, akik hűségesen ragaszkodnak hitűkhöz. A kaftános, pajeszos zsidók mindig az első áldozatai az antiszemitizmusnak. Lehet azonban, hogy a hercegprimás nem beszélt általában az antiszemitizmusról, hanem az ő saját külön antiszemitizmusról. Ezen esetben azonban kérnünk kell a főpásztort, hívja fel a pápai udvar figyelmét is az asszimiláció káros hatásaira és arra, hogy a zsidóságon belül a káros törekvés ellen a cionizmus küzd a leghevesebben. Elhibázott tehát a pápai udvar politikája, amely hevesen ellenzi a zsidók palesztinai törekvéseit. Ezt az ügyet tisztán kell Csernochnak. Mert asszimiláció és cionizmus ellen egyszerre küzdeni nem lehet. Az őszinte embernek választania kell: asszimiláció, vagy nemzeti zsidóság?

Párisban tárgyalják a román kölcsönt

Páris, december 6. A francia szenátus pénzügyi bizottsága meghallgatta Poincarét, továbbá a pénzügy- és léghajózási minisztereket a román, lengyel és jugoszláv kölcsönök ügyében. A két utóbbi állam számára a kölcsönt meg is szavazták, a román kölcsön ügyében a tárgyalásokat folytatják.

Éhségzavargások a Ruhr-vidéken

Essen, december 6. Kreefeldben a munkanélküliek elégtelensége nyílt zavargásban tört ki. Az éhező tömeg megrohanja és kifosztotta az üzleteket s összeütközött a kivezényelt rendőrséggel. Az utcai harcban egy ember meghalt, többet megsebesültek.

Amerika százmillió kölcsönt akar adni Németországnak

London, december 6. Washingtonból jelentik: Az Egyesült-Államok kormánya közölni fogja a jóváhagyott bizottsággal, hogy kész Németországnak 60 millió dollár kölcsönt adni, ha a jóváhagyott bizottság biztosítja Amerika prioritását a német tartozások megfizetésénél. Ugyanilyen feltétel mellett Logan tábornok, Amerikának a jóváhagyott bizottságba kiküldött „megfigyelő“ je, azt a tervet igyekszik a szövetségesekkel elfogadtatni, hogy Németország téli élelmiszerhiányát fedezze. A 30—35 millió dollárról szóló kölcsönt adjanak.

Befejezés előtt a román-magyar tárgyalások

Bukarest, december 6. Az „Adeverul“ ma interjú közöl Zichy Rubidó bukaresti magyar követével, aki szerint a román-magyar bizottságok munkája rendben folyik. Zichy kijelentette még, hogy korai az a hír, amely szerint Románia és Magyarország gazdasági egyezményt kötnek, mert egyelőre csak a vitás kérdéseket beszélik meg. Wodianer, a magyar bizottság elnöke kijelentette, hogy megvan elégedve a tárgyalások menetével és nem sokára aláírhatják az utolsó jegyzőkönyvet.

Harc a háboru ellen

A bukaresti országos kereskedőkongresszus elé

Irta Marton Ernő

Néhány héttel ezelőtt végighallgattam a kolozsvári kereskedők egy igen látogatott gyűlését. A közönség megfigyelhette, hogy az utóbbi időben a kereskedők, ezek a szorgalmas, szolid és sohasem politizáló emberek egyre gyakrabban üléseznek, ma itt, holnap ott van egy kereskedőértékeslet, mintha országgyűlési választások előtt lennének és a kereskedők a maguk pártját akarnák kormányra juttatni. A lapok tele vannak a kereskedők mozgalmával és a közvélemény feszült érdeklődése közepette közeledik a nagy nap, december kilencedike, amikor az ország kereskedői és iparosai Bukarestben hatalmas méretű kongresszusra ülnek össze, tüntető tömegfelvonulást rendeznek, egyszóval igénybe veszik a politika összes hatásos eszközeit, amelyek csak megerősíthetik az impressziót, hogy itt valóban nagyszabású politikai front áttörésről van szó.

De nem kell megijedni. A mi józan kereskedőink nem áhítoznak politikai babérokra és nem törtétnék miniszteri bársonyszékek felé. Ezeknek a gyűléseknek, tömegfelvonulásoknak, tüntetéseknek és hírlapi cikkeknek semmi közük sincsen a politikához, sőt ha lehet, éppen a politika ellen vannak. Ez a mozgalom, tul vallási, nemzeti és pártpolitikai elkülönüléseken, a kereskedelem és ipar egységes jalkiáltása és vétója Románia mai gazdasági rendszere ellen, amely megfojtással fenyegeti a tisztességes professziót. Azon a gyűlésen, amelyet végighallgattam, az egyik szónok — kitűnő közgazdasági elme — háboruhoz hasonlította a kereskedők és iparosok mozgalmát, amelynek döntő ütközete a bukaresti kongresszus lesz. A szónok figyelmeztette a hallgatóságot, hogy az ilyen harcban minden katonának a helyén kell lennie és a kereskedők jól jegyezzék meg, mi a kötelességük. Sok igazság volt a szónok szavaiban, mert valóban harc az, amelyet most az ország kereskedői és iparosai folytatnak a gazdasági életet benítő törvények és rendeletek ellen, komoly céltudatos küzdelem, de én azt hiszem, közelebb jutunk az igazsághoz, ha ezt a küzdelmet így nevezük el: **harc a háboru ellen.**

A romániai kereskedők és iparosok mozgalma: harc a háboru ellen. Azok a sérelmek és igazságtalanságok, amelyek alatt a romániai ipar és kereskedelem szenved, még mindig háborus jelenségek, jobban mondva a háboru ittelejtett, vagy erőszakal ittartott maradványai. A kivételes törvények és kényszerintézkedések, amelyek a gazdasági élet egészséges vérkeringését zavarják, a háboru tipikus velejárói voltak. A világháboruban ismerkedtünk meg velük először, amikor a termelésben és az áruk elosztásában olyan zavarok és visszasságok mutatkoztak, amelyek szükségessé tették, hogy az állam a magasabb hadiszempontok érdekében erős kézzel avatkozzon be a közgazdasági életbe és a kivételes helyzetnek megfelelően kivételes intézkedésekkel szabályozza. A kereslet és kínálat között mutatkozó nagy eltérés indokolta tette, hogy az állam befolyást gyakoroljon az árak alakulására, hogy megszabja azt a határt, ameddig a tisztességes kereskedői haszon terjedhet. Az egyes árukban mutatkozó nagy hiány pedig szükségessé tette, hogy az állam bizonyos áruk forgalmát szabályozza, sőt korlátozza is. Mindez a háboru miatt és a győzelem kedvéért történt és **szükséges rossz volt**, amellyel az államnak a polgárokat egy **még rosszabbtól** kellett megmentenie.

A háboru szerencsésen elmulott és — úgy beszélnek általában — immár ötödik esztendeje béke van Európában. Elmulott a háboru és vele együtt elmulnak azok a kivételes állapotok is, amelyek oly nyomasztólág hatottak a gazdasági élet szabad mozgására. **A rendkívüli viszonyok megszűntek, de nem szűntek meg a rendkívüli intézkedések.** A gazdasági életet, a kereskedelmet és ipart korlátozó kivételes törvények, az áruk szabad cirkulációját benítő rendeletek még mindig megvannak, sőt még fokozzák őket, mintha még mindig a legvadabb világháboru dülne. Itt maradtak, ittelejtették őket, s a kormányok ma már úgy tekintik a természetellenes állapotot, mintha ez volna a természetes. A

háboru ezen ittelejtett, vagy ittartott erőszak-rendszerével ellen lép most sorompóba Románia egyetemes kereskedelme és ipara. A szó szoros értelmében harc ez a háboru ellen, harc a háborus psziché, a háborus hangulat ellen, amelyet ezek az igazságtalan kényszerrendszabályok magukban hordanak. Románia kereskedői és iparosai azt mondják, ha béke van, ha a frontokon és tárgyaló asztaloknál végetvetettek az embergylkoló harcok, akkor **a gazdasági életben is likvidálni kell a háboru.** Le kell vonni a béke összes konzekvenciáit és vissza kell állítani azt a szabad légkört, amely legelső alapfeltétele a békés életnek. Vissza kell állítani a gazdasági élet szabadságát! Az uszoratórvény, a helytelenül alkalmazott vámpolitika, az igazságtalan adók, mind egy-egy slő és fájdalmas bizonyosága annak, hogy a gazdasági életben még tovább tart a háboru és nem lehet áttérni nyugodt, békés termelésre. A sikanizálás és terror rendszere lidércnék nehezedik gazdasági életünkre, — így jajdul fel Románia kereskedőinek memoranduma és valóban, ha rövidesen nem száll el a lidérc felőlünk, a gazdasági élet örök törvényeinél fogva be kell következnie a legszánalmasabb és talán soha jóvá nem tehető gazdasági elhanyaglásnak. **Románia a nagy gazdasági lehetőségek hazája és az ország jövője ellen elkövetett bűn minden olyan intézkedés, amely korlátokat állít e lehetőségek elé és okatlanul lenyesi a fellendülő szárnyakat.**

Nem lehet kétséges előtűnk, hogy az a harc, amelyet Románia kereskedői és iparosai törvényes eszközökkel és az ország jövőjébe vetett hittel indítottak meg, csak győzelemmel végződhet. A kormány urának be kell majd látniok, hogy ebből a kérdésből ki kell kapcsolni minden politikát, mert az ország gazdasági érdeke felette áll a politikai pártok érdekeinek.

A kereskedők és iparosok megmozdulásában a gazdasági szempontokon kívül még egy momentumot látunk, amely erkölcsi hatásaiban talán jelentősebb az előbbinél. Ez pedig: **a professzió megbékítő egysége.** Mióta Nagyrománia fennáll, talán ez az első akció, amelyet valóban vallásra, nemzetiségre és politikára való tekintet nélkül indítottak meg, amely fentartás nélkül egy táborba hozta az azonos hivatásúakat és azonos sorsúakat. Talán buzdítás lesz ez a példa a többi professzióknak is. Ha majd elérkezik az idő, hogy ebben az országban, ha ember emberrel találkozik, nem az lesz az első kérdés, mi a vallásod, mi a nemzetiséged, hanem a hivatás tudata fogja békésen egymásmellő csoportosítani az embereket, sok olyan probléma fog önmagától megoldódni, melyek ma válságból válságba kergetik az országot. Ha szolidárisak lesznek az összes tanárok, nem fognak majd kisebbségi iskolákat bezárni, ha szolidárisak lesznek az ügyvédek és a bírók, nem fognak justicimordokat elkövetni, ha szolidárisak lesznek a diákok, nem lesznek zavarok az egyetemen. Es a professziók szolidaritása végeredményben elhozza majd az emberek és az egész társadalom szolidaritását. Mert aki a maga professzióját szereti és komolyan veszi, az megbecsüli majd a másik professziót is. Ez a tudat, ez az erkölcsi példaadás adjon erőt Románia kereskedőinek és iparosainak, hogy az igazságért, a békés munkáért és a szabad életért folytatott harukat sikeresen befejezzék.

Diplomáciai pikantiát ígér a francia sárgakönyv

Páris, december 6. A francia kormány bejelentette a kamarában, hogy mindazokat a diplomáciai tárgyalásokat, melyeket a fegyverszünet megkötése óta folytatott szövetségeseivel a garanciális egyezményről, sárgakönyvben kiadja. A közzétett okmányok három hatalmi egyezményről fognak szólni, melyek Lloyd George, lord Curzon és Clemenceau között létrejöttek, de melyek aláírását ugy Anglia, mint Amerika megtagadta. Szó lesz a sárgakönyvben különböző garanciális tervekről, melyeket a népszövetség bizottságaiban a legutóbbi három esztendőben tárgyalnak.

dódik a
JAKAB
A CÉG
sonyi
ciója
szlet tart:
27.—
28.—
39.—
34.90
35.—

Vasárnap lesz Bukarestben a dohány- árusok országos kongresszusa

A kolozsvári tőzsdéseket nem hívták meg a kongresszusra. Az erdélyi dohányárusok sérelmei

(Kolozsvár, december 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai dohánytőzsdések „Carmen Sylva” országos szövetsége december 9-én országos kongresszust tart Bukarestben. A kongresszus határozati javaslatot fog megszavazni, amelyben követelni fogják az összes monopolcikk utáni jutalékoknak tíz százalékra való felemelését. Határozatilag kívánja rendezni a kongresszus a jövő déki árúknak az egész ország területére egyformán kiterjedő egységes elosztását is.

A határozati javaslatot a kongresszus küldöttsége a törvényhozó testületek elé fogja terjeszteni. Tekintettel arra, hogy Erdély dohánytőzsdéseinek és velük együtt az erdélyi dohányfogyasztóknak speciális sérelmeik és kívánásai vannak, felkerestük a kolozsvári dohányárusok vezetőit, hogy felvilágosítást kérjünk tőlük a kongresszuson való állásfoglalásukról. Dr. Dumbrava és Banciu dohánytőzsdések kijelentették, hogy a bukaresti kongresszusról csak ebben a pillanatban általunk értesültek, mert a bukaresti központ elfelejtette értesíteni a kolozsvári érdekelteket.

— Az erdélyi dohányárusok speciális sérelmeit — mondotta Dumbrava — legjobban reprezentálják üres polcaim. Az egyenlőtlen elosztás miatt a jobbminőségű és a jobban keresett cigarettafajtákból csak korlátozott mennyiséget kapunk. Azonkívül a régi dohánygyárak jobb minőségű dohányt gyártanak, mint az erdélyi gyárak, mi azonban ezekből a dohányfajtákból nem kapunk. Több cigaretta- és szivarkkülönlegesség Erdélyben egyáltalában nem kerül forgalomba.

— A bélyeggel és postacikkkel még sokkal rosszabban vagyunk. A posta csak a hónap első és utolsó négy napján osztja ki a postacikkeket és az igénylés előtt egy nappal írásban kell bejelenteni az igényelt mennyiséget. Ez természetesen rengeteg idővesztéssel jár.

Beszélgés közben vevő jön a trafikba és szállítólevelet kér. A trafikos benyul az egyik fiókba, kivész egy szállítólevelet, benyul a másik fiókba, elkotorászva a postabélyegkönyvet, kivész belőle két huszonötbenis bélyegyet, aztán benyul a harmadik fiókba, kivész az okmánybélyegkönyvet, leszakít egy huszonötbenis statisztikai bélyegyet, aztán a könyveket szépen sorjába visszarakja a fiókba.

— Egy lej — mondja végül a vevőnek.

A vevő átnyújt egy gyűrött százejes bank-

jegyet. Ujabb kotorászás a fiókban, félórai pénzsámolás, a vevő megkapja a kilencvenkilenc lejt, meg a felbélyegzett szállítólevelet és behuzza maga után az ajtót.

— Három banit kerestem ezen a félórás üzletén, — mondja Dumbrava — azt hiszem erről is szó lesz a bukaresti kongresszuson.

A bécsi rémdráma új fejezetei

Mielőtt gyilkolt Schopenhauert olvasta. Tanuvallomások a Mauthner-ügyben

(Bécs, dec. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Mauthner elleni bűntudomány megkezdődtek a tanukihallgatások. Az első tanu:

Rudolf Schnabel házimester. A gyilkosság napján látta, hogy Mauthner a megszokott időnél korábban hagyja el házat. Később két rendőr érkezett a házba és azt mondták neki, hogy Mauthnerrel valami szokatlan dolog történt, jöjjön fel velük. Amikor belétek a szobába, a kisebbik leány felébredt és így szólt a három férfihez:

— Apa kidobta anyát az ágyból.

A gyermek elmondta még, hogy fel akarta emelni, de olyan nehéz volt, hogy ott hagyta, de feje alá párnát helyezett.

Schopenhauert olvastam...

A vádlott: Engedjék meg, hogy elmondjam, milyen lelkiállapot vett erőt rajtam a szomorú éjszakán. Lefeküdtem, majd felébredtem, odaültem az íróasztalhoz, hogy gondolataimat papírra vessem. Azután Schopenhauert olvastam.

Elnök: Ön tehát olyan feszült lelkiállapotban volt és gondolatai annyira összezavarodtak, hogy csakis arra maradt még lelkireje, hogy Schopenhauert olvassa!

Vádlott: Hiába, én mindig ennek a szerzőnek a művéhez menekülök, valahányszor nagy lelki problémák előtt állok.

A következő tanu Schnabelné, a házimester felesége. Szembemondja a vádlottnak, hogy nem egyszer hallotta a következő szidalmakat Mauthnerék lakásából:

— Bestia, nem érdemelsz mást, csak azt, hogy hidegre tegyenek, vagy légy öngyilkos!

Az asszony erre rendszerint ezt felelte:

— Hitvány munkakerülő, az öngyilkosság a te dolgod. Én nem akarok meghalni, mert két gyermekem van.

Amikor az ember bajban van

A vádlott: Amikor az ember bajban van, akkor egymásután jelentkeznek az újabb bajszinálók. Ez az asszony is olyan. A nekem imputált kijelentést nem mondtam.

Banciu dohánytőzsdés kijelentette, hogy estére értekezletre fogja összehívni a kolozsvári dohányárusokat és ismertetni fogja előttük a kongresszus célját és programját és javasolni fogja, hogy a kolozsvári tőzsdések is képviseltesék magukat a kongresszuson, mert az erdélyi árúknak eminens érdekei fűződnek a kongresszus sikeréhez.

Tanu határozottan állítja, hogy e fajta párbeszédnek mindennaposok voltak a Mauthner házaspár között. Az elnöknek arra a kérdésére, mi a benyomás a vádlottról, épész-e, vagy zavarodott elméjű, Schnabelné tiltakozó mozdulattal, erélyesen mondja:

— Dehogyan bolond, dehogyan! Az a baja, hogy okos, hogy tulokos. Okosabb az ügyvédjénél.

Uhrmacherné asszony, a meggyilkolt asszony huga a következő tanu, aki megindító szavakban mondja el a meggyilkolt asszony mártírúrságát. Egy alkalommal a tanu jelenlétében Mauthner így szidalmazta az asszonyt:

— Hitvány nő vagy, megérdemled, hogy leteritsenek és biztos vagyok afelől, hogy ezért a bíróság nem fog elítélni.

A gonosz apa

Tanu jellemzi a vádlottat és elmondja, rosszabb apát életében nem látott. A legkisebb figyelmet sem tanusította gyermekeivel szemben és soha, akármilyen könnyen is jutott pénzhez, a gyermekeknek nem vitt például cukorkát.

Vádlott: Soha? Erre csak azt felelhetem, nem szokásom tanukat hívni, amikor gyermekeimnek kedveskedem.

Mauthner zsebéből kihuz egy cukorkadobozt és átnyújtja a tanúnak:

— Kérem, legyen szives adja át gyermekeimnek az édességeket.

Elnök: Legjobb, ha visszateszi a dobozt, semmi szükség az ön hangulatkeltésére. Nyilvánvaló, hogy ön csakis ebből a célből hozta magával a cukorkákat.

A teremr jelent, hogy a meggyilkolt asszony gyermekei eljöttek. Minthogy azonban sem a vád, sem a védelem nem kéri a gyermekek kihallgatását, az elnök elrendeli a gyermekek elbocsátását.

Vádlott: Magas törvényszék! Esedezem, engedjék meg, hogy gyermekeimet láthassam.

Elnök: Ezt megengedem önnek és módot is keresek rá, hogy megtörténjen, de itt a tárgyalás alatt nem engedhetem meg.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta MÉR AÁRON GOLDSCHMIDT.

Amikor legvidámabb dalaikat is éneklük, én valami titkos, emésztő fájdalmat hallok kísérendülni a hangokból. Ők nem is tudnak felőle, az ujjongás mind magasabba száll és ugyanakkor mind erősebben hangzik ki, a kétségbeesésnek démoni gunyos hangja. Ha közöttük ülök, sokszor csöndes borzadással úgy kiérezem, mintha Sámson rázna az épület pilléreit és mindannyiunknak végzete, hogy a romok eltemessenek.

Léwy szótlánul nézte a beszélőt.

Jákob folytatta:

— Es ez volt az én egyetlen vigaszom a hosszú elnyomtatásban, hogy a nyomorúság mindannyiunkat elborít.

— Bendixen, Bendixen! — mondotta Léwy — borzasztó dolgok vannak a maga lelkében.

— Oh, ebben a pillanatban érzem csak igazán, hogy mennyire gyűlölöm őket! Én becsületesen megvallom: megüsztelésnek tartottam, leereszkedésnek, ha valamelyik közülök az utcán oldalam mellett ment. Hát van annyi gyűlölet a világon, mely fölérne ezzel a megaláztatással?

— Én pedig úgy hallottam, hogy keresztény diákok azt hányják szemére, hogy maga gógós, visszautasító és elvonatkozó — kiáltott föl Léwy.

— Azért, mert alázatosságomban félttem közeledni hozzájuk! Azért, mert úgy vártam, — éppen olyan vágyakozással arra, hogy barátságosan jönnék elémbe, — mint ahogyan a rabszolga lesi urának egy barátságos pillantását.

— De hát nem látja be, hogy a maga részéről is bizonyosan történtek hibák, ha olyanok is, akik közeledni akartak magához, nem teheték ezt meg?

— Az elnyomott én vagyok. A közeledés

az ő kötelességük.

— Hát azt hiszi, minden egyes keresztény is, ha ébren, ha alva, mindig csak a zsidók elnyomottságát hánytorgatja fejében, csak úgy amint maga folyton ezzel emésztí magát? Jákob hallgatott.

— Ne legyen igazságtalan, — vette föl Léwy újra a beszéd fonálát. — Az előbb azt ajánlottam magának, hogy válasszon a két alternatíva között. Most azonban látom, hogy van még egy harmadik is. Maga is éppen olyan jól rendezheti mint én és közlekedhetik a keresztényekkel. Miért ne kereshetne érintkezést emberekkel, — olyan emberekkel, akik nyilvánvalóan jó indulattal vannak maga iránt? Itt van például a Fangel Wilhelm. Midig a legnagyobb jóakarattal beszél magáról — szinte szerelmes magába. Mért nem közeledik hozzá? Azt mondja, hogy küzdeni akar a zsidóságért. De hogyan akarja ezt tenni? Van erre a küzdelemre más fegyver is mint az önruralom? Van-e rá más mód, minthogy maga közeledjék a keresztényekhez, a keresztények meg magához? Nekünk zsidó diákoknak kötelességünk a küzdelmet vezetni, — ez igaz. Kötelességünk elől haladni, be a keresztények közé és egyéniségünkkel kikényszeríteni őket, hogy ismerjék el a zsidóban is a jót. Nos hát rajta, — kezdjük meg — — vegye kalapját, átmegyünk a sebészeti klinikára. Ott majd találkozunk Fangellel és másokkal. En lesznek a maga orvosok, sőt gyógyszerésze és ápolónője is. Nemcsak megírom magának a gyógyszerre, hanem el is készítem és be is adom magának. No most gyertünk!

Jákob tétozavott.

— Bendixen! — mondotta Léwy — most rajtam a sor, hogy komoly legyek. Kitárom maga előtt azt a kaput, amely az emberek közé vezet. Lehet, hogy mi ketten sohase találjuk mégegyszer ilyen hangulatban egymást, mint ma. Talán soha mégegyszer nem fogom olyan

érdemesnek találni, hogy segítségére legyek, mint ebben a pillanatban. Használja ki a pillanatot, — vagy pedig a kapu becsapódik. Jákob vette kalapját és követte őt.

Harmadik fejezet

A kopenhágai egyetem összes fakultásai közül az orvostan hallgatók a legkedélyesebb diákemberek — és ugyancsak ők azok, akik legkevésbé előítéletesek. Az embereket általában csak aszerint különböztetik meg, amint jó vagy kevésbé jó emberek, — esetleg jó vagy kevésbé jó boncanyag. Minthogy pedig a zsidófiúszat is csak ugyanolyan gyógyszerrel lehet kezelni, mint a keresztényfiúszat, minthogy a zsidódiábat sem másképp kell lefűrészelni mint a keresztényt és végtül, minthogy izmok és idegek a zsidóban ugyanolyan rendszer szerint oszlanak el mint a keresztényben, — a legkisebb okot sem látják arra, hogy zsidók és keresztények között különbségeket tegyenek. Tanulmányaik természetesen jobban egymáshoz vezetnek őket, mint a más tudománnyal foglalkozókat. Ugyanakkor és éppen azért, mert hozzászórtak már annak megismeréséhez, hogy élet és halál, fájdalom és gyógyulás mennyire egyensúlyozzák egymást és hogy a döntő hatást sokszor egy pilula vagy klistély hozza meg, — éppen azért több fiatalos gondatlanság, több társas vidámság van közöttük, mint a többiek között.

Ezek között az emberek között Jákob hamarosan jól érezte magát és a kórházban rendezett gyakori összejöveteleken, ahol tudományos vitatkozások a legürültebb tréfákra váltakoztak, alkalma nyílott részt venni abban a diákéletben, amely mindig olyan csábító szépnek tűnt föl előtte. Talán nem is annyira a vidámság, mint inkább az őszinte barátság érintkezése volt az, ami jól esett neki. Az az érzés, hogy végre-valahára jóindulata bajtársai között lehet, az üdítette fel annyira. (Folyt. köv.)

Üzlethelyiséget keresek a város központjában

Esetleg betársulnék vagy cserélnék várad központban levő üzletemmel. Cim megtudható a kiadóhivatalban

A legn
Nyolcvan
éta a kö
tudomán

(K

tól.) Kő

kályha

ző kör

vásárolja

könyvke

Kiváncsi

viszonyo

delem te

könyvke

kat kap

Fr

lis ára

olvas, ne

hónappal

böngészni

ajonnan

meg is v

kilenc h

voltak a

iránt lan

denek ol

hagyták.

fogyott

a bibliof

a mű ér

külföldi

—

adóktól

rendelni

külföldi

nyebb fa

között

száth Ka

sege, sok

kat ker

kiadások

nők, gy

adnak k

klassziku

példány

sokat G

Ödön és

Le

—

reken ne

vasnak,

nem is

főmnek,

mint a l

belül ny

hónap ó

az okai

ban rejli

nizál, la

nem min

előző éve

áttertek

ezzel a

ról. Ma

európai

nyével

magának

problémá

A

egy aláb

—

irodalom

mekei ma

megjelent

közölthet

kicsiny

értékes

most akar

hiányt pó

könyvhez

könyve

azután né

ideig staj

ban új éle

masután j

és Giszka

A v

lődtünk, a

—

nagyban v

egyéb rem

könyvek n

irodalom,

kedelemnek

krízis és a

art, bizony

eljes lesz.

s kijelentette, hogy este...
vni a kolozsvári dohány...
ja előttük a kongresszus...
vasolni fogja, hogy a ko...
seltessék magukat a kon...
yi árusok emineis érde...
s sikeréhez.

zetei

Mauthner-ügyben

llítja, hogy efajta pár...
oltak a Mauthner ház...
k arra a kérdésre, mi a...
eszű-e, vagy zavarodott...
közö mozdulattal, erélye...

dehog! Az a baja, hogy...
abb az ügyvédjénél.

ny, a meggyilkolt asszony...
aki megindító szavakban...
asszony mártíromságát...
elenlétében Mauthner így

y, megérdemled, hogy le...
ok afelől, hogy ezért a

A gonosz apa

liottat és elmondja, rosz...
átott. A legkisebb figyel...
nekeivel szemben és soha...
atott pénzhez, a gyerme...
cukorkát.

erre csak azt felelhetem...
vni, amikor gyermekeim-

kihuz egy cukorkadobozt

szíves adja át gyerme-

ha visszateszi a dobozt,

ngulatkeltésére. Nyilván-

bl a célból hozta magá-

hogy a meggyilkolt asz-

Minthogy azonban sem

em kéri a gyermekek ki-

ltrendeli a gyermekek el-

rvénység! Esedezem, en-

keimeket láthassam.

gedem önnök és módot is

gtörténjen, de itt a tár-

etem meg.

ogy segítségére legyek.

pan. Használja ki a pil-

a kapu becsapódik.

óját és követte őt.

lik fejezet

gyetem összes fakultási

lgatók a legkedélyesebb

gyanacsak ők azok, akik

s. Az embereket általában

tetik meg, amint jó vagy

esetleg jó vagy kevésbé

ogy pedig a zsidóifuszt

egyszerekkel lehet kezelni,

zt, minthogy a zsidólabát

észelni mint a keresztényt

mok és ide-ek a zsidóban

szertől oszlanak el mint a

egkisebb okot sem látják

resztények között különb-

anulmányaik természet

ti őket, mint a más tudó-

t. Ugyanakkor és éppen

tak már annak megismer-

s halál, fájdalom és gyó-

rensulyozzák egymást és

sokszor egy pilula vagy

éppen azért több fiatal

rsas vidámság van közöt-

között.

z emberek között Jákob

e magát és a kórházban

zejöveleken, ahol tudó-

a legőrültebb tréfákra

nyilott részt venni abban

y mindig olyan csábít

te. Talán nem is annyira

nkább az őszinte barát

ami jól esett neki. Az a

hára jóindulata bajtárs

tte fel annyira. (Folyt. köv.)

reléak váradi központba

adható a kiadóhivatalba

A legnépszerűbb kolozsvári író: Jókai Mór
Nyolcvan-kilencven százalékkal esett néhány hónap óta a könyvek eladási lehetősége. Agonizál a német tudományos irodalom. Legjobban fognak a ponyvairodalom remekei

(Kolozsvár, dec. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közeledik a tél. Ilyenkor az emberek a kályha mellé bujnak és az unalmas estéket gond-
ző könyvekkel kergetik el maguktól. Ilyenkor vásárolják a legtöbb könyvet, ilyenkor van a könyvkereskedésekben a legnagyobb forgalom. Kíváncsiak voltunk rá, a mostani nehéz gazdasági viszonyok mellett hogyan alakul a könyvkereskedelem téli szezonja. Felkerestünk ezért néhány könyvkereskedőt, akikről a következő információkat kaptuk.

Friedmann Jenő így nyilatkozott:

— A pénzkrisis hatása és a könyvek horribilis ára okozza, hogy az intelligencia, amely tényleg olvas, nem vásárolhat könyvet. Azok, akik néhány hónappal ezelőtt állandó vevőim voltak, ma csak bingesznek a könyvek között, átnézegetik az újonnan megjelent műveket, azonban arra, hogy meg is vegyék, nincs pénzük.

— Néhány hónappal, de mondjuk nyolc-kilenc hónappal ezelőtt, a Courts Mahler-könyvek voltak a legkeresettebbek. Ma már a könyvek iránt lanyhult az érdeklődés. Az emberek ott kezdenek olvasni, ahol harminc évvel ezelőtt abbahagyták. Ismét Jókait keresik. Alig tudjuk az elfogyott Jókai-köteteket pótolni. Nagy keletjük van a bibliofil-könyveknek, tekintet nélkül arra, hogy a mű értékes-e, vagy sem, ezt természetesen a külföldi kiadók alaposan kihasználják.

— A német könyvek megfizethetetlenek, a kiadótól csak az árakat kérdezzük meg, de megrendelni és kifizetni azokat senki sem tudja. A külföldi írók közül Romain Rolland vezet, a könyv-
nyebb fajsúlyuk közül Jack London. Magyar írók között Molnár Ferencnek, Balázs Bélának, Mikszáth Kálmánnak van a legnagyobb olvasóközön-
sége, sokan Ujhelyi Nándort és az erotikus írókat keresik. Nagy keletjük van a gyűjteményes kiadásoknak is. Többségben férfivásárlók van-
nók, gyermekek, diákok csak igen kevés pénzt adnak ki könyvekre. Sokan keresik a magyar klasszikusokat. A helyi szerzők közül a legnagyobb példányszámot Sas László érte el, de eladtunk sokat Giszkalay János, Szabó Imre, Hoffmann Ödön és Ligeti Ernő könyvéből is.

Lepagénál ezt a felvilágosítást kaptuk:

— A könyv a luxusok luxusa, és embe-
reken nem látszik meg, hogy mennyit és mit ol-
vasnak, ez az oka, hogy minden más cikknek, ha
nem is közszükségletet elégít ki, például a par-
fümmek, ékszernek, sokkal nagyobb a kelendőse,
mint a legbecesebb irodalmi alkotásnak. Körül-
belül nyolcvan-kilencven százalékkal esett néhány
hónap óta a könyvek eladási lehetősége, ennek
az okai a pénzihiányban és a könyvek drágaságá-
ban rejlik. A német tudományos irodalom ago-
nizál, lassanként teljesen kiszorul a könyvpiacról,
nem mintha a termelés volna rosszabb, mint az
előző években, hanem a német kiadók teljesen
átérték a dollár és svájci frank számításra és
ezzel a német könyvet kiszorították a világpia-
cra. Ma reneszánszát éli H. G. Wels, aki az
európai Egyesült-Államokról írt utópisztikus regé-
nyével ismét rengeteg olvasóközönseget szerzett
magának. Általában nagy keletjük van a szociális
problémákkal foglalkozó szépirodalmi műveknek.

A „Kadima“ könyvkiadó egyik vezetőjétől egy aláírást tudtuk meg:

— A Kadima természetesen speciálisan a zsidó
irodalommal foglalkozik. A zsidó szépirodalom re-
mekai magyar nyelven alig jelentek meg. Ami
megjelent, mind külföldön került ki a sajtó alól, meg-
közelíthetetlen. A német nyelvűeknek viszont igen
kicsiny az olvasóközönségük. A Kadimának igen
értékes művek vannak birtokában, amelyeket
most akar sorozatokba csoportosítani, amivel nagy
hiányt pótol, mert a zsidó irodalom barátai így
könyvhez juthatnak. Az első kiadvány volt Agnon
könyve „Es a megörbedt kiegyenesedik“, ezt
azután néhány igen jelentős munka követett. Egy
ideig stagnált az új könyvek kiadása, most azon-
ban új életre éledt, amit az is bizonyít, hogy egy-
másután jelentek meg Sas László, Szabó Imre
és Giszkalay János könyvei.

A vidéki viszonyokról a Pallas-nál érde-
keltünk, ahol a következő információkat nyertük:

— Csak az olcsó könyveknek van keletjük,
nagyban virágozik a Nick Carterrel, Bufalóval és
egyéb rémhítoriakkal való kereskedés. Az eladott
könyvek nyolcvan százaléka úgynevezett ponyva-
irodalom, alig öt százalékát teszi ki a könyvkeres-
kedelemnek a tudományos könyvek. Ha a pénz-
krisis és a könyvek árának emelkedése tovább
art, bizonyos, hogy a könyvkereskedelem válsága
eljes lesz.

Bratianu Jonel visszavonul a liberális párt éléről

Bratianu Vintila örökli az elnöki széket

(Bukarest, december 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt hivatalos organuma, a „Romania“ ma megjelent számában feltűnésteltő értesítést közöl. A lap szerint Bratianu Jonel miniszterelnök elhatározta, hogy

megválik a liberális párt elnöki tisztétől.

A miniszterelnök a közigazgatási reformtör-
vény és az igazságszolgáltatás egységesítéséről
szóló törvény parlamenti megszavazása után végleg
vissza akar vonulni a liberális párt éléről. Bratianu
Jonel környezete úgy tudja, hogy a miniszterelnök
szándékáról értesítette az uralkodót is. A liberális

párt elnöki tisztségéről való lemondását Bratianu
1924 május elsejére tervezi.

Beavatott liberális körökben úgy tudják,
hogy a miniszterelnök lemondása után

Bratianu Vintila kerül a liberális párt élére.

Ezt a feltevést látszik erősíteni az a tény
is, hogy a fölrati vitában elhangzott beszédek
után a kormány nevében nem a miniszterelnök,
hanem a pénzügyminiszter tartott exozét. A „Ro-
mania“ cikkének végén leszövezi, hogy az értesü-
lést minden esetleges hivatalos cáfolat ellenére is
fentartja.

Befejeződtek az angol választások

Londonban éjfélkor, Anglia többi részében holnap hirdetik ki az eredményt

(London, december 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol parlamenti választások, melyek csütörtökön reggel nyolc órakor kezdődtek, este nyolckor befejeződnek. Az eredmények azonnal közölhetőse érdekében a mozgófényképszínházak hajnali két óráig nyitva maradnak Londonban, míg Anglia többi részében és Skóciában csak pénteken hirdetik ki az eredményt.

A szavazás megkezdése előtt Baldwin miniszterelnök újabb felhívást intézett a választókhoz, hogy szavazzanak a konzervatívokra, mert nézete szerint a munkanélküliség egyedüli megoldása a védővámpolitika. Emlékezteti a választ-

tókat arra, hogy a kritikus időkben egyetlen pár-
sem igyekezett nagyobb mértékben megőrizni a
Franciaországgal való barátságot, mint a konzervatívok.

A választásban küzdő három párt mindegyike
a maga győzelmét reméli. A konzervatívok azt
hiszik, hogy az alsóházban megtartják mostani
helyzetüket, sőt az optimisták a hetvenhét főny-
kormánytöbbség gyarapodásában bíznak. Lloyd
George emberei viszont azt állítják, hogy a libe-
ralisok választási esélyei igen kedvezők, míg a
munkáspárt százhetven mandátumra számít a mos-
tani százegynegyvennégy szemben.

Megkezdik a francia csapatok visszavonását a német területekről

Gyökeres irányváltás készül Poincaré külpolitikájában. A németek is hajlandók Franciaországgal kibékülni

(Berlin, dec. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia megszálló csapatok főparancsnoka, Degoutte tábornok, mint megirtuk, utasítást kapott kormánytól, hogy a rajnai haderőt fokozatosan átszapor-
tosítsa. Mára kiderült aztán, hogy nem egyszerű
csapatkicserélésről van szó, hanem

a megszállás fokozatos csökkentéséről.

Ezt a feltevést megerősíti az az angol híradás, mely szerint a francia minisztertanács tegnapi határozatát, amellyel a francia megszálló csapatok tényleges állományát fokozatosan tízezer emberre szállítja le, Londonban a francia politika mérséklődésének tekintik. Még a bizalmatlan „Times“ is azt állítja, hogy

a francia politikában gyökeres irányvál-
tozás észlelhető,

mert Poincaré azon a nézeten van, hogy a meg-
szállás elérte azt az eredményt, melyet céljaul ki-
tűzött. Ezzel az új orientációval magyarázzák a
ruhrvidéki elítélt amnesztiáját is.

Venizelosz nem tér vissza Görögországba

Nem lesz döntőbíró az államforma kérdésében. Visszavonul a politikától

(Athén, dec. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Görögországban most az a kérdés van napirenden: visszatér-e Venizelosz? Ettől függ ugyanis, köz-
társasággá lesz-e Görögország, vagy királyság
marad. Tudvalevő, hogy a venizelisták két pártra
oszlottak: vannak köztük királypártiak is, akik
azonban Venizelosz visszatérte esetén feltétel nélkül
csatlakoznának hozzá. A kérdést most bizonyos
mértékben tisztázza Venizelosz következő távirata,
amelyet válaszul küldött több politikus azon fel-
hívására, hogy térjen mielőbb vissza:

„Megkaptam több barátom által aláírt sürgö-
nyűket és nagyon sajnálom, de nem tehetek eleget ki-
vándágunknak. Amikor tegnapi ellenfeleim engem
továbbra is Görögország megrontójának tartanak,
tegnapi barátaim pedig nem akarják elveimet ma-
gukévé tenni, az én közvetítő eljárásom és így je-
leulétem nem járna semmi előnnyel. Különben is,
miután határozottan kijelentettem, hogy visszavo-
nulok a politikától, teljesen lejárnám magam, ha
most mint politikai vezér térnék vissza hazámba és
akadályként állanék a most előtörő politikások ut-
jába. Ilyen körülmények között nem marad más
hátra, minthogy a távolból tekintsem fájó szívvel
hazám állapotát. Majdnem minden nap kapok az
önökéhez hasonló hangu táviratokat, de nem vála-

szolhatok mindegyikre külön, kérem önöket tehát,
hogy közöljék a nyilvánossággal e soraimat.

Venizelosz.

Venizelosznak ezzel az elhatározásával kap-
csolatban Plastiras, a forradalmi párt vezére a kö-
vetkező kijelentést tette: — Venizelosz, sajnos, me-
gerősítette azt az előérzetemet, mely még Lausanne
után támadt, amikor észrevettem, hogy feltett
szándéka mindaddig vissza nem térni, míg akad-
nak emberek, kik őt tartják Görögország mai
helyzete okozójául. Venizelosznak az a hazafias
magatartása, hogy magát feláldozza az ország ér-
dekeiért, például kell szolgáljon mindazon politiku-
soknak, akik nem akarják belátni, hogy a mai
kritikus időkben félre kell tennök minden apró
ügyet, mert az állam érdeke a legelső. Mégis —
én úgy vélem és ki is jelentem — Venizelosznak
vissza kell térnie, mert az ő jelenlét az egyedüli
záloga Görögország további haladásának és ujja-
építésének. Bizonyos, hogy van még sok jeles,
hazafias és hozzáértő politikusunk, de jelenleg
csak Venizelosz egyénisége tudna a viszonyokkal
szemben helyt állani. Határozottan megcáfolom
azt a hírt, mintha Venizeloszt éppen a monarchis-
ták hívták volna vissza, az ilyen feltevéseknek
semmi alapja nincs.

D. G. Rhallys, Mercouris és Tsaldaris roja-
listavezérek kijelentették, hogy ők nem hívták
haza Venizeloszt s az állítólagos királypárti meg-
hívóüregönyöket csak illetéktelenek küldhették neki.

* Száraz nyárfa (pékeknek kiválóan al-
kalmas) ölenként 800 lejért kapható hazaszállítva
Janovitz Vilmos tűzifafaktárában, Str. Enescu
Gyufagyár-u.) Telefon 127 és 918.

— Mit hozzon az angyal Kun
Mátyástól, Calea Victoriei 2. sz.
alól?
— Apukának zsebkést?

Megindult az Aviva-munka

Országos Aviva-kartell Erdélyben és Bánátban

(Kolozsvár, dec. 6. Az Uj Kelet munkatársától.) Az erdélyi és bánági zsidó élet új fogalommal lett gazdagabb: az „Aviva“-val. Az „aviv“ szó héberül tavaszt jelent és ez az új alakulás valóban a zsidó élet tavaszát: a zsidó leányok munkáját jelzi.

Az Aviva-csoportok célja a zsidó leányok társadalmi összefogása a zsidó munkára. Sajnos, az erdélyi és bánági zsidó társadalom és különösen a fiatalok szellemi élete sok, nagyon sok kívánnivalót hagy hátra. Minden más körülménytől eltekintve, már a könyvek árának nagymértvű emelkedése elzárja a fiatalok előtt a kulturának útját és különösen alig nyílik módja, hogy a zsidó irodalmat, művészetet megismerje. De nélkülözni kellett azt a nevelő munkát, melyet társadalmi uton rendszeres szemináriumok, előadások rendezésével végeztek el. Másfelől a társadalmi élet zsidó összefogása se volt meg és így egyre sürgetőbb, egyre égetőbb szükségessé lett a zsidó fiataloknak szellemi és társadalmi összefogása.

Igy keletkezett az Aviva-csoportok gondolata és ma már egész sereg Aviva munkája jelzi, hogy az eszme megértésre talált. Szinte napról-napra alakulnak az ország különböző részein az Avivák, amelyek azonnal aktív munkába kezdenek és máris szép sikereket érnek el.

Az Aviva szakított a régi egyesületesdi játék rendszerével és gondolatával. Egy-egy csoportba azok a lányok tömörülnek össze, akik lelkiileg is összetartoznak. Minden csoport vezetőt választ, ezt sem a tisztség, a pusztán cím kedvéért, de a felelősséget és rendszeres munka biztosítására. Minden Aviva-csoport hetenként kis összejövetelt, leányzsúr felét tart, mindig másnál és másnál. Ezeknek az összejöveteleknek „kötőke“ jellege van. Természetesen az Avivalányok kézimunkái azt a célt szolgálják, hogy a zsidó iparművészetet terjesszék és kézimunkák útján a zsidó motivumokat megismertessék. A zsidó otthonokba az Avivák útján beköltözik a zsidó kézimunka, mely művészi szempontból semmivel sem marad el más népek munkáitól. A kézimunkák mintáiról a Szövetség kulturbizottsága gondoskodik, melynek már is, művészi szempontból is igen értékes sablonnyújtéménye van.

Ezek a kötőkek azonban komoly szellemi munkával is párosulnak. Mindenekelőtt megismerik és meg is tanulják a csoportok a zsidó dalt. Ezek a kötőkek a zsidó lányok jókedve szobrászati zsidó dalokban éli ki magát. Minden ilyen kötőkének kis programja van. Sorra ismerik meg a zsidó írókat, művészeket, a lányok ismertetik az elolvasott könyveket és saját körükön belül kis kölcsönkönyvtárakat rendeznek be, illetve rendszeresítik egymás között a könyvkölcsönzést és az új könyvek beszerzését. Ezek a kötőkek egyfelől megteremtik a zsidó lányok belső társadalmi életét, másfelől az önképzés pompásan bevált eszközei. Természetesen az Aviva-munka nem elégszik meg ezzel, de bekapcsolódik az általános kulturéletbe. A trüma-akció lebonyolításában már több Aviva vett részt. Kolozsváron bekapcsolódtak az Árvagondozó munkájába és a fényesen sikerült chanuka-est a kolozsvári Aviva lányok munkájának eredménye.

Az Országos Árvagondozó most olyan irányú kérést intézett az Aviva-csoportok vezetőségéhez, hogy az országos Aviva-munkának egyik fontos és rendszeresített részévé tegyék az árvagondozást. De kiveszi a részét az Aviva az általános zsidó kulturamunkából is, előadások rendezése által. Az egyes Aviva-csoportok és a már régebbi leányegyesületek országos Aviva-kartell

alakítanak, melynek célja a zsidó leányok országos irányítása. Az egyes Aviva-csoportok már is leveleznek egymással és bevezették a csere Aviva-látogatások rendszerét, úgy hogy a különböző városokbeli lányok rövidebb-hosszabb látogatásokkal ismerik meg egymást. Tavaszra kiállításokkal és kirándulással egybekötött Aviva-konferencia készül.

Eddig a következő Aviva-csoportok tartoznak az országos Aviva-kartellbe: Aviva-Miriam, Ruth és Noémi (Kolozsvár), vezetőik: Léb Berta, Rosenbergszera és Eisler Klári. (Balázsfalva) vezető Genard Pepi, Rosenstein Lola és Eisikovics Ilonka. (Dicsőszentmárton) vezető Kasztner Erna. (Gyergyó-

Repülőgépen Strassburgtól Budapestig

Utazás Németország, Csehország, Ausztria és Magyarország felett. Eső-cseppek ostroma a gép ellen. Félórás pihenők Prágában és Bécsben. Az utazás tartama nyolc óra

(Kolozsvár, december 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A strassburgi repülőtér felett haragosan tornyosulnak a sűrű fekete fellegek és körülölelik az öreg Harz-hegység legmagasabb csúcsát. A hangár előtt három hatalmas gép, a Franco-Roumaine repülőgéptársaság gépei, kulturmadarai. A gépek előtt pilóták járnak, izgatottan figyelik az eget, azt kémlelik, oszlanak-e már a felhők, mert ilyen borús és szeles időben nem lehet elindulni.

Hat órára érkezünk meg a társaság autóján és nyolc óra körül már várunk a kis állomásépület szobájában a távirati jelentéseket, oszlanak-e már utközben a felhők. Valahogy egyre derültebbnek látszik az ég és távol keleten a fekete felhőket vékony aranyzárlakkal szövi át a nap.

A csomagokat berakják az eoroplánba, felfesszük a bőr fájvédőt és a hatalmas autószemüveget, kezdődik a beszállás. Hárman utazunk, egy belgrádi kereskedő, aki folyton a balestek számáról és a halálzási statisztikáról érdeklődik, egy ifjú, kinek örökségi ügyben még ma Prágában kell lennie.

Mind a hárman külön gépbe kerülünk. Az én gépemet FR-4536-nak hívják, a pilóta francia. Körüljárja a gépet, beül, megindítja a motort, anélkül azonban, hogy a légszavart is mozgásba jönné. Meg van elégedve az eredménnyel, int, hogy üljek mellé, a légszavart pedig forgatni kezdik a montörök.

Nem mondhatom, hogy semmi szorongást éreztem, amikor szemem elől egyszerre eltűnik az óriási légszavart, csak a levegőbe irt óriási köröket látom, a motor megkezdte bugását, amelyet nagyon magasról gyakran hallottam, a repülőállomás személyzete barátságosan jó utat kíván, a gépetartó munkások félreugrottak és az óriási gépmadar nekilendülve kezd a mezőn szaladni.

Alig hogy körülnéztem, szinte észrevétlenül a levegőbe emelkedtünk. Másodpernyi gyorsasággal tűnnek el szemem elől az emberek, egyre kisebbek lesznek a házak, összefolynak a szántóföldek, elmaradnak alattunk a dombok és közeledik a magasságmérő mutatója az ezer méterhez. Néhány perc múlva már a magasban járunk, átrepülünk Németország határán és kattogva, zugva, zakatolva hasítjuk a levegőt.

A német kormány megtiltotta a francia repülőgéptársaságnak, hogy gépeivel Németországon keresztül repüljön, nem is váltottunk német vizumot. Ki vagyunk téve annak, ha le kell szállnunk dektus következtében, mint engedély nélkül az ország területére érkező idegeneket a hatóságok azonnal letartóztatnak.

A magasságmérő ezerkétszáz métert mutat, elsőtörtán látjuk magunk alatt Regensburg, Nürnberg pirosfedelű házeit, pirostornyú templomait. Esőzónába kerülnék, az esőcseppek haragosan ostromolják a gép fehér falát, megrörnek a szemvédők

szentmiklós) vezető Váróczy Teréz. (Segesvár) vezető Weinstock Ida. (Maroshévíz) vezető Frits Eszti. (Szilágysomlyó) vezető Brill Teri. (Zsibó) vezető Grün Rózi. (Medgyes) vezető Deutsch Simonné. (Sepsiszentgyörgy) vezető Lantos Julia. (Karánsebes) vezető Takács Erzsébet. „Noémi“ és „Eszter“ (Hátszeg) vezető Kätz Rózi és Simon Böske. „Ruth“ és „Ráchel“ (Szászváros) vezető Lobstein Ilonka és Roth Margit.

Az országos Aviva-kartell Strasser Boriska vezeti.

Ujabb Aviva-csoportok megalakulása most van folyamatban és rövid időn belül több régi leányegyesület is bekapcsolódik az országos munkába.

Üveglapon, amíg a pilóta meg nem unja és két-száz méteres ugrással a felhők felé nem emelkedünk. Felettünk csodálatos fényfelragyog a nap, alattunk sűrű, fehér füstgomoly.

Óriási sebességgel haladunk előre. Beszélgetni nem lehet, mert a szavakat elkapja a szél, csak a pilóta arcát nézem, aki közömbösen ül mellettem és előre néz, térkép nélkül vezeti a gépet. Megnyugszom, amikor ezt a teljesen nyugodt arcot látom, aki tudja, hogy baj nem lehet, mert ha a motor elromlana, két tartalékmotor várja, hogy átvegye a munkát. És mégis, alig várom már a pillanatot, hogy Németországot elhagyjuk, nem szeretnék fogságba jutni.

Délig van időm gondolkozni. Párisra gondolkodok, az ott töltött hetekre és arra, hogy mi lesz ezután. Párisra gondolkodok, a színházakra, a Mistinguetterre, a Louvrera, a boulevardokra és egy kis vendéglőre, a Boulevard Saint Michel sarkán, ahova állítólag Ady Endre járt ebédelni és ahol még most is adós huszonnégy frankkal.

Tizenkét óra elmúlt, amikor a pilóta int, itt a cseh határ. Messziről Pilsen tüstölő kéményeit látjuk, nemsokára pedig elterül alattunk a csehek fővárosa, az ősi Prága.

A magasságmérő egyre kisebb magasságot mutat, háromszáz méternél megáll a gép zakatolása és siklórepüléssel földet érünk. Csatakos, csunya idő van, a hangár előtt várnak a repülőgéptársaság emberei és az utlevélrevizor, akinek első kérdése:

— Hogyan mulatott Párisban?

Félórát pihenünk. Azután új gépbe szállok. Szívélyes szerencsekívánatok között hallok újra a már megszokott berregést és néhány másodperc múlva csak a Moldva vékony ezüstszalagját látom.

Félháromkor Bécsben vagyunk. Itt az aszperni repülőtérre érkezünk, vámvizsgálat, utlevélvizsgálat és félórás pihenő után ragyogó napsütésben megindulunk tovább.

A Duna, a Fertő-tó ezüsthéjében csillognak alattunk, a gép ezerháromszáz méter magasságban visz előre. Alig másfél óra múlva feltűnik messziről a budai hegyek koszorúja, átrepülünk Budapestre, azután Mátyásföld felett keringve leereszkedünk a hangár elé. Vámvizsgálat, utlevélvizsgálat, azután autón végig a gödöllői országúton.

Réggel fényvölgyor pedig indul a vonat Kolozsvár felé. Paris au revoir! (t. i.)

Részvényjegyzési felhívás!

A Polgári Takarékpénztár r-t. clujj bej. cég 1923. május hó 15-én megtartott rendes közgyűlésén, valamint 1923. november hó 1-én megtartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta 1 1/2 millió lei alaptőkéjének 3500 db. egyenként 100 lei névértékű névre szóló részvény kibocsátásával 5 millió leire való felemelését. Az igazgatóság a közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján következő

aláírási feltételeket

állapítja meg. Az új részvények, melyek az 1924. évi mérleg eredményében fognak részesedni, darabonként 120 leies árbán becsátattnak ki. Ebből 100 lei az alaptőke, 20 lei a tartalékalap gyarapítására fordítatik. A régi részvényesek elsőbbséggel bírnak olyképp, hogy minden igazolt részvényes két új részvényjegyzésre jogosult. A részvényjegyzés alkalmából a lejegyztet összegnek 50%-a, ettől számított 3 hónapon belül 25% és hat hónapon belül a fennmaradt 25% fizetendő ki 6% kamattal együtt. A jegyzés és fizetés az intézet pénztárában (Cluj, Str. Memorandului 3.) eszközendő. A jegyzés határideje 1923. december 25. A régi részvényesek azonban elsőbbségi igényeiket 1923. december 15-ig kell hogy gyakorolják, mert ellenesetben az igazgatóság a le nem jegyzett részvényeket szabadkézből fogja eladni. Minden egyéb feltételek az intézet pénztári helyiségében kitétt részletes aláírási felhíváson foglaltatnak. Az igazgatóság.

Megjelent Michnea rendőrkapitány kiadásában Megjelent Kolozsvár cím- és lakásjegyzéke

Egyedüli teljes és megbízható kiadás. Kapható minden könyvkereskedésben

Devizák	Erdélyi pénzpiac december 6-án						Kolozsvárt fizettek 100 lejért
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése						
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szében	
Zürich	3430—10	3470—40	3440—34	3450—30	3450—30	3450—25	2 95—2 97
Newyork	197—95	198—96	197—95	198—86	198—97	198—96	050 00—052 00
London	860—50	865—55	—	862—55	865—58	—	011 10—011 20
Páris	—	1060—50	—	1060—50	1060—50	1060—50	10 40—10 50
Milano	—	—	—	—	870—60	—	8 45—8 50
Prága	578—74	580—74	—	575—70	580—75	—	16 80—16 95
Belf. m. k.	—	—	174	175	—	—	17000—17500
Külf. m. k.	—	—	—	—	—	—	8800—9000
Belgrád	—	—	—	—	—	—	42 55—42 60
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	360—66	—	—	—	—	—	36000—36300

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Órozsániában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Miért késett az Uj Kelet. Kolozsvár házikelésbe vett villanytelepe állandóan kellemetlen meglepetéseket szerez a város lakosságának és gazdasági életének. Vannak egyes városrészek, amelyek áramszolgáltatása elviselhetetlenül mostoha. Ebben a városrészben — a volt Kossuth Lajos-utca és Széchenyi-tér között — vannak az Uj Kelet helyiségei és nyomdatermei. Tegnap este — mint az igen sűrűn megtörtént már — kétszer szünetelt a villany. Este nyolc órakor azonban végleg elaludt. Teljes tizenkét órán keresztül nem volt áram, mert a Berde-utcai fővezeték elszakadt és a villamosművek csak reggel tudták rendbehozni a vezetékét. Este nyolckor megállottak a Kadima-nyomda gépei is és az Uj Keletet csak délelőtt és kora délután lehetett kinyomtatni. Ez az oka, hogy kolozsvári és vidéki olvasóink óriási késéssel kapták meg a lapot. Hogy ez az eset többé elő ne forduljon, a vállalat igazgatósága illetékes helyen megtette a szükséges lépéseket.

Hitszónoklat. Glasner Akiba főrabbi szombaton délelőtt 10 órakor a „Sasz-Chevrá“ Mike Kelemen-utcai templomban beszédet mond.

Az ortodox kongresszus delegátusainak elhelyezése. A nagyvárad ortodox hitközség vezetője ezután is felhívja a kilencediki kongresszus delegátusait, jelentsék be táviratilag, hogy elszállásolásukra igényt tartanak-e, mert csak előzetes és idejében való bejelentés esetén tudja garantálni az erdélyi ortodox zsidóság kongresszusára érkező kiküldöttök zavartalan elhelyezését.

Ravasz László református püspök a Kisfaludy-társaság tagja. Budapestről jelentik: Ravasz László dr. református püspököt, aki Kolozsvárról származott el Magyarországra, megválasztották a Kisfaludy-társaság rendes tagjává. Tegnapi székfoglalójában először Gárdonyi Gézáról beszélt, akinek helyét elfoglalta, csak azután tért rá a műalkotásról és műélvezetről szóló tulajdonképeni előadására.

Tizenkilencmilliárd lej értékű árut exportált ez évben Románia. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium statisztikai osztálya szerint a folyó évi kivitel értéke a vámlételekkel együtt mintegy tizenkilencmilliárdra rug. Különösen gabona, fa, petróleum, élőállat, tojás, zsír és bor, valamint só került kivitelre. A behozatal az előző évvel szemben jelentékenyen esett, amikor majdnem tizenkétmilliárdra rugott. Valószínű tehát, hogy külkereskedelmi mérlegünk több mint hétmilliárddal aktívabb lesz.

A főváros milliárdos kölcsöne. Bukarestből jelentik: A fővárosi kölcsön tárgyalásait a Stewart newyorki pénzoporttal folytatják. A főváros két és félmilliárd lej kölcsönt akar felvenni, hogy építkezési programját is keresztülvigye. Amennyiben csupán az amerikaiak által feltétlenül nyújtandó tizmillió dollárt kapja meg Bukarest városa, úgy a csatornázási munkálatokat fogják ebből az összegből végrehajtani. Ez esetben a többi ajánlatottevő csoporttal a tárgyalásokat folytatják.

Chanuka-ünnepély a kolozsvári Gyermekotthonban. A kolozsvári izr. jótékony nőegylet Napközi Gyermekotthonában december 9-én, vasárnap délután félnegykor műsoros ünnepély lesz, melyen az Otthon növendékei ének-, szavaltat- és játékszámokkal fognak szerepelni. Az ünnepélyre, mely az Otthonnak Calea Victoriei 85. alatti helyiségében lesz, az Otthon pártfogóit és az érdeklődő közönséget szívesen látja az elnökség.

A francia pénzcsoportok újra tárgyalnak a román petróleumról. Bukarestből jelentik: Az „Argus“ párisi jelentése szerint a román petróleum ügyében a francia pénzcsoport újból felvette a tárgyalásokat, amelyek már oly fázisba jutottak, hogy a franciák megbízottai rövidesen a fővárosba érkeznek. A franciák ötszázmillió előleget adnak az állami petróleumjárulékokra tizenöt évre.

A görög köztársasági mozgalom miatt összetörték a bukaresti görög kereskedők kirakatüvegeit. Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt több fiatalembertől álló társaság végigjárta a főváros utcáit és sorra zúzták össze a görög nemzetiségű kereskedők kirakatüvegeit. A rendőrség előállította a fiatalembereket, akik kijelentették, bosszút akartak állni a bukaresti görögökön, mert a görög köztársasági mozgalom miatt veszélyeztetve van a görög királyné biztonsága. A hatóságok egyébként arról értesültek, hogy Brazília és Galacban hasonló tüntetésekre készülnek.

Fürst Oszkár dr. előadása. A T. O. Zs. I. E. szabadliceumában december 8-án, szombat este félhétkor Fürst Oszkár dr. a Makabeusok harcáról tart érdekes előadást, melyre az érdeklődőket ezután hívják meg. Az előadás helye Calea Regele Ferdinand 52.

Alaptőkét emel a Polgári Takarékpénztár. A Polgári Takarékpénztár részvénytársaság ma közzétett részvényjegyzési felhívása szerint alaptőkét másfélmillió lejről ötmillióra emeli fel olyképen, hogy 35.000 darab száz lej névértékű új részvényt bocsát ki. A jegyzés határideje ezúttal december 25. A jegyzés alkalmával a lejegyezett összeg ötven százalékát kell befizetni, a többi három, illetőleg hat hónapon belül.

Tudnivalók a bukaresti Sfatul-nagygyűlésre utazóknak. A Sfatul kolozsvári központja ezután is felhívja a bukaresti tiltakozó nagygyűlésre utazó kereskedőket és iparosokat, hogy a szombat esti gyorsvonathoz kapcsolt máramarosszigeti kocsit Kolozsváron nem kapcsolják le, hanem a kongresszusi tagokkal és vendégekkel megy tovább Bukaresbe. Különvonat nem lesz, de Hosszu üzletvezető-igazgató ígérete szerint Nagyváradon vagy Kolozsvárt is csatlakozhat a rendes gyorsvonathoz. A Sfatul kéri a delegátusokat, hogy mindenki utazását péntek reggeltől szombat estig bonyolítsa le. Utazási kedvezmény 75 százaléka december héttől tizenegyig. A kongresszus megnyitása vasárnap tizkor lesz. A szállásbiztonság, Bukarest, Gara Nordou, minden igazolt delegátus rendelkezésére áll. Induláskor váltott féljegy viszszajövetelre megöröndő.

Désen angol nő, férfiszövet, cseh vásznak, kelengyekülönlegességek, flanelujdonságok mélyen leszállított árban Birónál kaphatók.

Heti naptár

5684. Kiszlev 30. Szombat, **Sábbát Chanuka és Ros-Chódes Tébéth** első napja.

Szombat beköszöntése: Temesváron 4 óra 35 perc, Kolozsváron 4 óra 25 perc, Brassóban 4 óra 15 perc.

Szombat vége: Temesváron 5 óra 35 perc, Kolozsváron 5 óra 25 perc, Brassóban 5 óra 15 perc.

Szidra: Mikéc. Sok szenvedés után alkirályi rangra emelkedett a rabszolgául eladott József. Ekkor érezte hatalmát a testvéreivel, hogy büneik megbánására bírja őket.

Häftára: Ráni v'szimchi báth Ción. (Zechárjá 2.—4.) Cyrus deklarációja után kicsíny, de lelkes csapat visszatért Erec Jiszraelba. A Babiloniában maradt „józan“-ok gunyolták a hazatérőket és mondták: egy állam fentartásához nem elég a lelkesedés és a munka, ahhoz fegyveres erőre is szükség van. Erre úgy magyarázta a próféta a Menora látomását: „Ezt üzeni Isten Zerubábelnek: Sem erővel, sem hatalommal, csak az én szellememmel — szól a Seregek Ura!“

Vasárnap: Ros-Chódes második napja.

A csehországi németek a nemzeti gyűlölködés ellen. Prágából jelentik: Csehszlovákia német polgári pártjai, a német nemzetiek és a nemzeti szocialisták kivételével, munkaközösségi blokkba tömörültek. E tömörülés kezdeményezői a német agráriusok voltak, száma nézve a legerősebb német nemzetiségi párt, amelyhez a napokban a keresztényszocialisták égeri programjuk alapján csatlakoztak. A párt egyik legidősebb vezető egyénisége, Hilgenreiner tanár kijelentette, hogy a németek eddigi irredenta játéka sokat ártott különösen a német nemzetiségű tisztviselőknek és tiszteknek. A népek nem falhatják fel egymást, a népek különvalóságuk tudatában csakis versenyezhetnek egymással. A munkaközösség nem jelenti a cseh nemzetállamhoz való behódolást, hanem a nemzetiségi állammal való kopromisszumot. Lojalitást követel lojalitásért. A munkaközösség célja az önkormányzat bevezetése, okos nyelvrendeletek kiszökölése, az állami állások és a katonaságnál való szolgálatban a kisebbségek tekintetbevétele, az orvosi és ügyvédi kamarák cseh és német osztályokra való tagolása és a háborus kölcsönök beváltása. A párt alelnöke, gróf Ledebour ezt a kijelentést azal egészítette ki, hogy a cseh nemzetiségi államot svájci mintára kell megszervezni, ahol a nemzetiségek teljes egyenjogúsítása biztosítva van.

A bankóhamisító zsebkendője. Bukarestből jelentik: A jasi vizsgálobíró folytatja a letartóztatott bankóhamisítók kihallgatását. Margaritescu védelméül elmondta, hogy még júniusban feljelentette Murgescut lopás miatt, tehát nem lehet vele összekötöttségben. Az ügy egyes részleteinek felderítése ki fogják hallgatni Margaritescu hűgát. Megállapították, hogy a letartóztatott diákok mind résztvettek a jasi antiszemita tüntetéseken és az „Opinia“ és „Lumea“ című lapok elpusztításában. Az egyik letartóztatott, egy Savu nevű diák részletesen bevallott mindent. Beismerte, az okmányhamisításokat és a pecsétek hamisítását, valamint azt, hogy egy év óta Murgescu szolgálatában állott mint festő és rajzoló. Elfogatása után jelentkezett a rendőrségen egy diák, aki beszélni akart a Savával, de nem kapott rá engedélyt. Tegnap az összes letartóztatottakat átkísérték a galatai fogházba, ahol külön zárkában helyezték el őket. Igen érdekesek a bűnjelek, amelyek az ügyészségen vannak az aktákhoz mellékelve. Antiszemita újságok kliséi, propaganda képeslapok és vegyszerek között két selyemzsebkendő. Az egyik az ismert kép: Herzl a Rajna hídján, a másik horgaskeresztekkel van beszegve, a közepén pedig egy Mogen-Dovid, alatta „Lösono touvo tikoszévu“ és angolul „A Happy New Year“. Ezeket a zsebkendőket Murgescu állítólag egy zsidó barátjától kapta és a zsidó-keresztény barátság jeléül szegte körül horgaskeresztekkel.

A kolozsvári nyomdászok táncestélye. A Romániai Grafikai Munkások Szövetségének kolozsvári kerülete december 8-án, szombat este nyolckor a „Gutenberg-Dalkör“ egyéves tennállása alkalmából a Református Kollégium tornatermében (v. Farkas-utca) táncestélyt rendez. A táncestélyen kiváló műsor keretében lép fel a kolozsvári Gutenberg-dalárdá román- és magyarnyelvű tagozata. Táncal, világpostával, szépségversennyel, szerpentin- és konfettiesátával egybekötött lesz a mulatság.

Nem kapnak külön temetőt a jasi adventisták. Jasiból jelentik: A jasi primár elutasította az adventistáknak külön temető engedélyezése iránt beadott kérését.

Kolozsvár város villamosművei
No. 2148/1923.

Értesítés

Cluj város villamosműve értesíti a n. é. áramfogyasztó közönséget, hogy a távvezetéken szükségessé vált halaszthatatlan javítási munkálatok befejezése miatt f. hó 8-án, szombaton déli 12 órától délután 4 óráig áramszünetet tart. Ezzel szemben a délelőtti órákban megszakítás nélkül szolgáltat áramot.

Szombati napokon ez alkalommal lesz utoljára áramszünet, mivel a hálózati munkálatok ezuttal végleges befejezést nyernek erre az időnyre.

Cluj, 1923. december 6.

A villamosművek igazgatója
Roata mérnök

Rosenthal-étkezőkészletek, vendéglői felszerelések, valamint komplett üvegekészletek érkeztek raktárra!

Hat személyes finoman csiszolt üvegekészlet: 6 vizes, 6 boros, 6 sörös, 6 talpas likőrös pohár ..... 265.—

Tányér, duplaerős, mély vagy lapos ..... 16.—

Tányér, duplaerős, csemege ..... 12.—

Ovál- és blondell-keretek nagy választékban!

Teáscsésze, angol forma, hozzávaló kis tányérral 20.—

Feketekávés csésze hozzávaló kis tányérral .... 18.—

Cluj, Piata Unirei 13. szám

Füzetlet:

Cluj

Telefon 10—02

Füzetlet:

Târgu-Murás

Telefon 2—97

Megjelent

regyzeke

ás.

ben

KÖZGAZDASÁG

Nemzetközi megállapodások a tisztességtelen verseny ellen. Genfből jelentik: A népszövetség tőltkára körlevelet intézett a kormányokhoz, amelyben felhívta őket, küldjék el képviselőiket Genfben 1924 május 5-én a tisztességtelen verseny elfojtása ügyében tartandó szakértői értekezletre. A népszövetséget a népszövetségi alapokmányának az a cikkelye készítette erre a lépésre, amely kimondja, hogy a nemzetek szövetségének tagjai intézkedéseket tesznek a kereskedelem biztonságának és az egymásközötti méltányos elbánásnak garantálására. A népszövetség gazdasági bizottsága a kérdés tanulmányozása után már kidolgozott egy javaslatot a törvénytelen verseny ellen való védelem hatályosabbá tételére. A gazdasági bizottság a javaslatát véleményezés céljából elküldte a népszövetségi tagoknak, ugyiszintén az ipari tulajdon védelmére alakult párisi egyezség résztvevőikhez. A huszonöt államtól és az ipari tulajdon védelmére alakult Unió állandó berni irodájától beérkezett megjegyzések alapján a gazdasági bizottság felülvizsgálta eredeti tervezetét. A népszövetség 1924. évi május 5-ikei gyűlésén ezt a felülvizsgált tervezetet tárgyalják meg.

A svájci bankjegyek jórésze külföldön van. Bernből jelentik: Svájci gazdasági körökben újabban sok zavart okoz az, hogy a fizetési eszközökben egyre nagyobb hiányok mutatkoznak. Újabban a Schweizerische Nationalbank kérdőívet küldött szét az egyes bankokhoz, hogy mennyi a bankok arany-, ezüst- és bankjegykészlete. A megajtott vizsgálat után kitént, hogy a bankok aránylag eléggé mérsékelt pénzkészlettel rendelkeznek és így hozzávetőleg meg lehet állapítani, hogy a külföldön kering a svájci fizetési eszközöknek jelentős része. Ez a körülmény erősen fenyegeti a svájci frank stabilitását, miután külföldi keznek módjukban van a külvív svájci valutát bármikor nagyobb mennyiségben piacra vetni.

A svájci szövetségi kölcsön tulajgyezése. Bernből táviratozzák: Az új 5 százalékos százmillió frankos szövetségi kölcsönt jelentősen tulajgyezték.

A román államvasutak költségvetése. Megirtuk már, hogy a CFR. vezérigazgatója, Stefan Pretorian a közlekedésügyi minisztérium költségvetési bizottsága elé terjesztette az államvasutak 1924. évi költségvetési tervezetét. A tervezet részletei most kerültek nyilvánosság elé. A tervezet szerint a fentartási költségekre 300 millió, fűtőanyag beszerzésére kétmilliárd lejnyi emelés van előirányozva. Ezeket az újabb kiadásokat a tervezet szerint a terményszállítások díjának emeléséből

fedezték. A költségvetési bizottság elnöke, Vintila Bratianu pénzügyminiszter a tervezet ellen foglalt állást. A miniszter szerint a kormány nem fogja jóváhagyni a terményszállítások díjainak telemelését, mivel ez az elsőrendű fontosságú fogyasztási cikkek piaci árának emelését idézné elő, ami ellenkezik a kormány gazdasági politikájával. A pénzügyminiszter előterjesztése után a költségvetési bizottság a tüzelőanyag beszerzésére és fentartási díjakra 300—300 millió lej emelést engedélyezett. A műszaki kiadásokra csak a multévi összeget irányozták elő, mivel a vagonjavítóműhelyeket az állam házikézelésbe veszi. Azonkívül ezer mozdony és harmincezer vagon reparációs költségére 900 millió lejnyi hitelt engedélyeztek. Az ötmilliárd emelés helyett így mindössze egy és félmilliárd lej emelést kap a CFR. Az államvasutak budgetjének teljes összege ötmilliárd 88 millió lejt tesz ki.

Az elkészett adók kamata. Bukarestből jelentik: Január elsejétől kezdve kilenc százalékos késedelmi adóval fognak megterhelni minden hátralékban levő adózót; a késedelmi adót havonként fogják kiróni s nem csak az új adókra, hanem valamennyi érvényben levő adóemre.

A mai valutapiac

Bár Zürichben a lej árfolyama a mai nyitáskor 297.5-re javult és Párisban is javuló tendencia mutatkozott, mégis bukaresti hírekre, amelyek arról szóltak, hogy a főváros magas áron vásárol devizákat, a kolozsvári valutapiac is megszilárdult. Mig Kolozsváron délelőtt 34.10-zel adtak svájci frankot, addig Bukarest 34.40-nel vevő volt. Az árak egyébként így alakultak: osztrák korona 360—363, belföldi magyar korona 170—175, cseh korona 5.70—5.75, francia frank 10.50—10.60, svájci frank 34.30—34.60, dollár 195—196, font sterling 855—860, olasz lira 8.55—8.60, dinár 2.35—2.40.

Valutapiac december 6-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1055, London 852, Newyork 195.5, Róma 855, Zürich 35.00. Prága 582, Bécs 28.5, Budapest 110, Varsó 100.

Bukarest. Valuták: Napoleon 745, márka —, leva 140, török lira 108, font sterling 875, francia frank 11.50, svájci frank 36.00, olasz lira 900, drachma 375, dinár 240, dollár 201, lengyel márka 85, osztr. korona 29, magyar korona 80, cseh korona 550.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 572—572, London 2515—2512, Páris 31.15—31.15, Milano 2495—2495, Prága 1677.5—1677.5, Budapest 305—305, Belgrád 647.5—647.5, Bukarest 297.5—297.5, Varsó 131—131, Bécs 80.5—80.62.5, Berlin 120.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Meglepő olcsó árak!
December 1-től dec. 15-ig
15% engedmény!

HA

Meglepő olcsó árak!
December 1-től dec. 15-ig
15% engedmény!

jó, olcsó, szép és praktikus
karácsonyi ajándékot akar venni, úgy vásároljon

Heliosnál, Főtér 7.

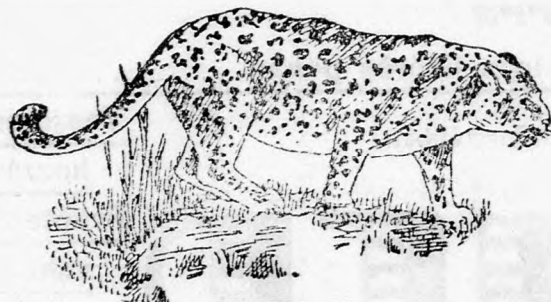
Mindenemü köttáru, kabát, jumper, női és férfi mellény, női és gyermekruhák, sálak, sapkák stb.
Az előirt gyári árákból

15% engedmény

15% engedmény

Izrael & Co. Cal. Victoriei 2

Karácsonyi
és újévi árainkból
15% kedvezményt
adunk!

Karácsonyi
és újévi árainkból
15% kedvezményt
adunk!

Grossmann Jenő Nagyvárad, Baross-u. 10

Sürgöncim: Grossmasin / Telefon 2—86

Szállit

mindenféle erdőüzemi és műszaki
cikket a legjutányosabban!!

SPORT

Haggióbor—Universitatea tajnoki mérkőzés lesz vasárnap. Szép, fair és izgalmas mérkőzésre van kilátás. Az Universitatea Deutsch Simivel megerősödve favorítja a mérkőzésnek, a Haggióbornak össze kell szednie magát, hogy megmérkőzhessen a jó formában levő egyetemi csapattal.

Kik indulnak a nagyváradi országos vivőversenyen? Az NSE országos vivőversenyére eddig harminchat nevezés érkezett: Kemény Arthur (Nagyszalontai SE), Rácovitza, Boerescu, dr. Don és Denis de Dolenko (Bukarest), Holban és dr. Muntean (Bihorul), Schuller I. (Arad), Henten és Hecks B. (AAC), Fels (Szeben), Stotter A., Vince I. és Gombos B. (Haggióbor), Losonczy és Szele (KAC), Schwetzer I. (Törökvés). A versenyt rendező egyesületből nyolc vivő indul. A verseny befejezése után az NSE vivőakadémiát rendez, amelyen a verseny helyezettein kívül résztvesznek a zsűritagok és Románia legkiválóbb vivői.

Az ATE—AAC 1:1 megismételt mérkőzést most az ATE óvta meg birói tévedés címén, ugylátszik az idén az egyesületek óvási lázban szenvednek.

Makkabi (Brünn)—Slavia (Prága) 3:3 (1:1) A Makkabi újabb kiváló eredménnyel növelte sikereinek sorát. A kiváló zsidó csapat főlényes győzelmet aratott a félelmes Rapidon és utána spanyolországi turnéján ért el fényes diadalokat. A vasárnapi mérkőzés eldöntetlen eredménye csakis a bíró pártoskodásán mult, aki hitás ítéleteivel nagyon megnehezítette a Makkabi munkáját. A Slavia megszokott durva játékától ezuttal sem idegenkedett. A Makkabi legjobb része a csatársor volt. A Slavia Pletichával megerősített csapatának védelme csapnivalóan rossz játékot produkált. Az első féldő vezető gólját Capek szerzi meg, de a Makkabi Hirzer révén csakhamar kiegyenlít. Kapucsera után megint a Slaviáé a vezető gól, de nem sokáig. Kövess kiegyenlítő gólya után Hirzer a Makkabi vezetését szerzi meg. A bíró négy perccel a befejezés előtt büntetőrugást ítél meg a Makkabi ellen, melyet Vanik góllá értékesít.

Róka, kelme, Szörmfestés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

ezt venni, ne Marosvásárhelyre es lekiadás
sajálja az utat me z a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ÉRDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butorterméi
sztalosok furnírszükségeiteket legolcsóbban itt szerezhetik be

Manc
SZIN

A
Péntek: T
Szombat: E
Est
Vasárnap: E
Hétfo: A
Kezd: A

Sel
Mádi drám
Pola Ne
konstru
Ur
I. rész. H
10 felvon
Hegesa é
Ap
církuszdr
tűnő Her
mutatván

Nyon
Lepagen

Első
Telefon int
Ékeze
Fogás
és ferr
Klenz
Os

FA

FR

Cons
Con
Co

Felvilágos
„Sar

G
1 ár 30"
1 ár 25
lok
1 ár 35
lok

üzemke

Schieb K

Mégi

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1. Javítás végott beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA
Péntek: Trónörökös.
Szombat délután 3 órakor: Szentivánéji álom.
Este 8 órakor: A hattyulovag.
Vasárnap d. u. 3 órakor: Tosca.
Este 8 órakor: A hattyulovag.
Hétfő: A hattyulovag.
Kedd: A hattyulovag.

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: A vérbosszu. Megrázó családi dráma 5 felvonásban. Főszerepben a páratlan Pois Negri. Elragadóan festői film, kitűnő konstrukciójú dráma.

Uránia-Mozgó: A sötétség gyermekei. I. rész. Hatalmas kalanddráma két részben és 10 felvonásban. Főszerepben a halhatatlan Guth Hegesa és Huszár Károly.

Apolló-Mozgó: A tűzkerék. Nagyszabású cirkuszdrama 5 felvonásban. Főszerepben a kitűnő Henriette Bonnard. Hajmeresztő cirkuszi mutatványok. Szenciúti kiállítású film.

Nyomdafesték Wicke Berlin
Lepagenál Cluj. Kérjen árjegyzéket

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 18. szám
Telefon interurban 2-13 * Sörgőy: Juvaere, Cluj
Ékszerárúgyártás, nagykereskedés
Fogászat arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina beváltással
Kiszolgálás és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.
Csak viszontelárúsitóknak!

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG
Direkt vonalak — átszállás nélkül
Constanța
direkt
Newyork
Constanța-Jaffa-Marseille
Constanța direkt Canada
Constanța-Délamerika

A „Canada” hajó indul december 8-án.

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet
„Sarnia” Pasagiul Comodia, Bukarest
és a „Reclama” Cluj

GATTER

1 db 30" keretes, elsőrangú gyártm., majdnem új,
1 db 25 HP magas- és alacsonynyomású gőzlokomobil, Máv. gyártmány,
1 db 35 HP magas- és alacsonynyomású gőzlokomobil, Első Magy. Gépgyár rt. gyártm.

Az összes gépek
üzemképes állapotban azonnal szállíthatók.

Ingyenes költségvetést küld:

Schieb Kereskedelmi és Ipari Vállalat Sibiu
Koppel-hirdetés

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1381
Sajovics és Lebovits fakerekeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernanți (volt Kajántól-ut) 1 szám

Ngomdák Dobozgyárak Könyvkötészetek figyelmébe!

Képviselek:

Typograph G. m. b. H. Berlin:
Universal „B” típusú szedőgépek és alkatrészek
Frankenthal Schnellpressenfabrik, Frankenthal:
kő és könyvnyomdagépek, körforgó (rotációs) gépek
Heidelberger Schnellpressenfabrik, Heidelberg:
automatikus kiszolgálású tégely gyorsajtók
Chr. Mansfeld, Leipzig:
könyvkötészeti és cartonage gépek
Klinghardtsche Schriftgisserei u. messinglinien-
abrik, Leipzig: cím és kenyérírás, rézleányák.

Szállítunk raktárról:

a legkitűnőbb minőségű festéket, hengermasszát, fűződrótot és a nyomdaiparban használt összes anyagokat.

Technica R.-T. Tg.-Mureș

Sürgőnycim: Technica. — Telefon 3-36

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Főtér 20. Telefon 40 és 229

Vágott és vágatlan tűzifát

vagon, 6l- és mázsátételekben, ugyiszintén
meszet, cementet és gipszet
legolcsóbban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

Időt és pénzt takarít meg, ha

autógummit vesz Emil Blagánál
Cluj, Piata Stefan cel Mare No. 3. Telefon 2-70.
Kívánatra árjegyzékkel és leirással szolgál!

Longines

órak
7 nagydíj
irodába és utazásra

Kisvasuti apróanyagot és „S” talpfakapcsokat

raktárról szállítok
Hoffmann Sándor gépészmérnök gépműhelye Cluj-Kolozsvár, Székely-ut 2. szám alatt

Gyermekjátékokban, karácsonyfadiszkekben

legnagyobb nagybani eladási raktár

Karácsonyi
gyermekjátékkiallítás
november 20-án
nyílik meg feltűnő
olcsó árak
mellett

Eisenstädter Fülöp és Társa

CLUJ
Strada Regina Maria
(v. Deák Ferenc-
utca) 13. szám
alatt

ROTTMANN KAROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIȘOARA—TEMESVÁR

KIRALYI UDVARI SZÁLLITÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TER-
MELÉS, BORNAGYKERESKE-
DÉS, SZESZSZABADRAKTÁR
SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1364

RUM ÉS LIKÖRGYÁR
COGNAC FŐZDE

Holländer Miksa Temesvár, IV., I. C. Brătianu 4/4
Telefonszám 11-59

Bohn zombolyai eserépgyárak kizárólagos képviselője

Bármely mennyiséget szállít!

Kérjen mintát és árajánlatot!

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelíges hirdésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Suche intelligentes, religiöses Mädchen zu drei Kindern als Erzieherin, die auch in der hauslicher Wirtschaft mithelfen kann. Oberrabbiner Glasner Cluj 6581

Eladók: 3 lóerős elektromotor, új kerékpár, férfiföltönynek való finom sötétkék szövet teljes hozzávalóval. Cluj, Str. Pata 114. szám.

Férjet keresek 23 éves intelligens, háziasszony nevelt hugom részére. Csak izraelita vallású, megfelelő koru, feltétlenül intelligens, jó megjelenésű önálló kereskedő vagy vezető állásban levő hivatalnok teljes című kimerítő leveleit kérem Friedmann könyvkereskedőhöz, Cluj, címre kettős borítékban „Negyedmillió” jelige alatt. 6584

Fuvarlevélfelvizsgáló intézet a szakmában kimutathatóan gyakorlatlaltan rendelkező ügynököket keres fix és jutalékkal. Ajánlatokat a Friedmann könyvkereskedés Cluj továbbítja. 6583

Keresünk feltétlenül gyakorlott strazzázót és számlázót. Német nyelvismeret szükséges. Meteor papírnagykereskedés Cluj Unió-utca 13. 6575

Egy 28 éves izr. jobb iparos nőstülés céljából megismerkedne oly leánnyal, kivel közösen Amerikába mehetne. Hozományul 2 hajójegy megkívántatik. Teljes című leveleket „Amerika” jelígre a kiadóba kér. 6580

Szakképzett cipőfésülésre készítő, ki tűzni is tud, állást keres azonnalra. Esetleg társulna. Hoffmann Jenő Maramarossziget, Bérkoosis-u. 5. 6579

Bel- és külföldi fuvarlevelek felülvizsgálását és fuvardíjtöbbleteket, valamint szállítás közben felmerült mindennemű károk visszareklamálását a legminimálisabb, csak siker esetén utólagosan fizetendő díjazás ellenében vállalja a „Recomplus” nemzetközi fuvarlevél felülvizsgáló intézet Timişoara, Helvét-u. 8. szám. Ügynökök Románia minden városában felvétetnek. 1643

Cipőire tétessen BERSON gummitalpat

és meg fog győződni, hogy ez kellemes viselet. Azonkívül a Berson-gummitalp jóval olcsóbb, mint a bőrtalp, tehát ennek viselése nagy megtakarítást jelent. A cipőkészítőtől követelje azonban a szakszerű alkalmazást ezen gummitalpaknak a hozzávaló Berson-cementtel.

„SIRPINOL”

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: tüdő- és hörghurut, köhögés, számarköhögés és tuberkolózis ellen. Mindenki kérje házi-orvosát, hogy „Sirpinol”-t rendeljen.

Ha ható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára, Reghinul-Sásesc

PÉNZT

takarít meg, ha

Bata cipőt visel,

mert legtartósabb és legolcsóbb

Női egész bagaria cipő	390-től
Női félcipő	340-től
Férfi egész cipő	540-től
Fiucipő	240-től
Bársony kivágott cipők ára lei	310-től

Gyári lerakat: Cluj, Fötér 9.

Eredeti gyári árak!

Mégis csak legjobb a késnéküli borotváló por, amely az ország legrégebbi gyártmánya

mely most újonnan átpreparálva,

az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána

a **„RASOL IDEAL”**

Kapható ¼, ½ kg. szép kivitelű csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130—, kisebb mennyiségben lei 30—kg-kint. Óvakodjunk az ártalmas utáztatoktól. Csak az „Ideal” felírású valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea Regele Ferdinand 30.

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban és naponta frissen vágott liba és frissen szűrt libaszir kapható:

Lebovies szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz. Árjegyzék és **הכשר** kívánatra ingyen

Szeplő ellen nincsen
Semmi más segítség
Csak a
KAISER-BORAX
Ehez nem fér kétség

Feketeerdői üveg
és mindennemű

porcellánárut
legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4.
Engross! Endetai!

Telefon 494 **15%** Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen
o o adja fel rendelmenyét. o o

Még nem felelő árut visszaveszünk.
1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihaiu Viteazul

BYRON LINE LONDON

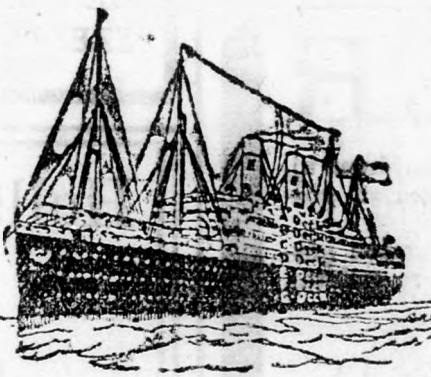

M. Embiricos & Co.

BUCUREȘTI, STRADA PARIS No. 1.

Constanța direct New-York

A legnagyobb tengerentuli luxuszöszökökkel, amelyek Constanța kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba.

Atszállítás, vesztegár nélkül. Az utazás tartama 16 nap tengerentuli luxuszöszössel.

Constantinople 25.000 tonnás
Byron . . . . . 22.000 tonnás
Themistocles . 18.000 tonnás

Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50 százalékkal olcsóbb és lejben fizetendő. Összes előirt okmányokat az utlevéllel és négy aláírt fényképpel beküldve, a regisztrálást és az amerikai vízum megszerzését még most elvállaljuk. Minden érdeklődő saját jól felfogott érdekében cselekszik tehát, ha bizalommal fordul központi irodánkhoz, ahol bármely információt szívesen megadunk

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.

ELKÉSZÍTŐSÉG.

HIVATAL ES NYO

Cluj-Kolozsvár, St. L. Pop, (Brassai-utca)

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — Zs. N. Sz. —

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek szentelők. Kéziratok adunk vissza

Cluj-Kolozsvár

Az angol

Mikor ezt a rendelkezésünkre nek számszerű a hirt róla, hogy számos új mandátum rovására. A közelében fog előttünk december hatodik De már az első hogy a közeli na bekövetkezni az hogy akár Llo partja, akár Ra abszolút többségben felül áll, több mandátum megválogzott paronja a Baldwin kül- és belpolitikai irányváltás kerül a brit birodalom. A választási eredmények nagyobb esélyei kormányának vannak. munkáspárti szövetség.

Az európai konzervatívok lyal, mert nem s — ellentétben a fogalom nem jellemre méltó, programnak sokk volt, mint a liberálisok választásában foglalkozásos társadalmi zervatívok a közélet kilátásba fognak valósitani kasság helyzetén az ígéretek és B letekben számító következett be, lasztás, mint az a külpolitikai pr formok, hanem delem jegyében felvételt az egy aktuális, amely a szabadkereskedést egy okzerű terv ellen az ország mint egy ember j volt ez a problémánan nehéz dolguk a védővámrendszer szélyekről. Nem élne-halna a szanem igazolja tuls nek és kortesjelságban olvastunk zést a génuai hogy Lloyd Geois tartotta olyan vezetését. Mit

Az elzárkózást George zeket magát jözanul, tunk a kontin helyett a saját Ha Európa nem elmegyünk Indi utakat építeni. hogy a liberális csak választási győződés. Am kerültek is a maga a tény J demokráciára zására.

A legnagyobb párt újabb térh